

LUBERTUS KLAASSEN

Eerste postbode van de Haarlemmermeer (1/2)

Wie was die Lubertus eigenlijk?

Lubertus Klaassen, 1819-1881

Door de verhalen van onze voorouders, die in de familie de ronde doen en het snuffelen in archieven hebben wij enigszins een beeld van hem gekregen. Lubertus werd op 8 mei 1819 te Haarlem geboren. De voorouders van Vaders kant kwamen uit Ost Friesland in Duitsland.

De voorouders van Moeders kant komen uit Haarlem. Hun familienaam is la Faille.

Barend la Faille JM (jong man) huwt op 29 april 1787 met Jansje Smit JD (jong dochter). Barend werkt al op 11-jarige leeftijd bij drukkerij Joh. Enschede en zonen. Op 1 mei 1825 werkt hij daar 50 jaar en wordt er ter gelegenheid van dit jubileum door de zetters en drukkers een lied van acht coupletten voorgedragen. Op 11 februari 1839 overlijdt Barend en hij is dan gedurende bijna 64 jaar onafgebroken bij Joh. Enschede werkzaam geweest.

Barend la Faille en Jansje krijgen 5 kinderen. Hun tweede kind is Neeltje la Faille, geboren op 16 februari 1789.

Neeltje is de moeder van Lubertus, de postbode. Van beroep is zij naaister. De vader is Lubbe Klaassen, trompetter bij het zesde regiment Huzaren, gelegen te Haarlem. Op 9 maart 1819 wordt er door de Haarlemse notaris W.A. Haselaar een acte van trouwbelofte en erkenning opgemaakt. Hierbij geven Lubertus (eig. Lubbe) en Neeltje elkaar de belofte "om met elkander en onder toestemming bij wet gevorderd en verder volgens voorschriften in het huwelijk te treden. Er zijn echter beletselen waardoor het huwelijk nu niet plaats kan vinden".

Tevens verklaart Lubertus dat hij de vader is van het kind waarvan Neeltje zwanger is. Het kind moet bij de burgerlijke stand op zijn naam worden ingeschreven. Het beletsel waardoor zij niet konden trouwen was, dat Lubertus soldaat was. Een soldaat kreeg geen toestemming om te trouwen, zodat het Rijk vrouw en kinderen niet hoefde te onderhouden. Vier dagen daarna vertrekt het regiment naar Brussel.

Op 8 mei 1819 wordt het kind geboren en dankzij de acte van erkenning wordt het kind als Lubertus Klaassen bij de burgerlijke stand ingeschreven. Neeltje woonde toen bij haar vader in de Ceciliasteeg no. 5 te Haarlem. De eerste vijf jaar woont Lubertus bij zijn moeder. Het gaat echter niet goed met Neeltje.

Op 20 juli 1824 wordt zij opgenomen in het Buiten(gast)huis in Haarlem. Dit staat aan de tegenwoordige Schotersingel, buiten de stad. Oorspronkelijk was het een Leprozenhuis en later Pest- en Dolhuis. Vandaar dat het buiten de stad stond.

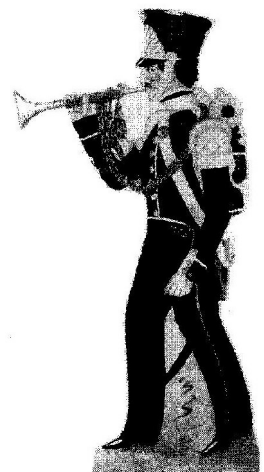
De kleine Lubertus komt terecht in het Evangelisch-Luthers weeshuis. Op 24 juli 1824 staat er in de notulen van het weeshuis: "dat is ingekomen het kind van Neeltje la Faille geboren 8 mei 1819 zijnde een kind in onecht geteeld bij ene Lubertus Klaassen". Lubertus heeft verklaard: "dit zijn kind bij huwelijk te legitimeren, doch daaraan na alle aangewende moeite, tot nu toe niet heeft voldaan, ten gevolge waarvan zij Neeltje la Faille voormeld innocent (onnozel) is geraakt en uit oorzaak daarvan is gebracht naar het Buitenhuis".

Op 6 oktober 1824 overlijdt Neeltje en Lubertus wordt dan officieel als weeskind bij het wees- en armenhuis ingeschreven. Twee jaar later vertrekt Lubertus uit het weeshuis en gaat bij zijn grootouders (La Faille) wonen. Waarschijnlijk willen zij niet dat hun kleinzoon naar Veenhuizen wordt gebracht. De "binnenmoeder" van het weeshuis was toen namelijk overleden en aangezien de hoogbejaarde "Vader" niet meer in staat was de directie te voeren, worden veel weeskinderen dan naar Veenhuizen gebracht. Na de Napoleontische oorlogen (omstreeks 1800) heersten in Nederland ellendige sociale toestanden: bittere armoede en werkeloosheid brachten velen tot de bedelstaf. Om de nood te lenigen werd in Drenthe op 1 april 1818 de Maatschappij van Weldadigheid opgericht. De Maatschappij stichtte vijf koloniën.

Frederiksoord, Willemsoord en Wilhelmina-oord waren "vrije" koloniën. Ommeschans in Overijssel was een dwang kolonie en in Veenhuizen werden in 1823 drie grote gestichten gebouwd.

Eén inrichting voor wezen en vondelingen en de andere twee voor bedelaars en landlopers.

De vader van Lubertus, de trompetter, komen wij nog tegen in de archieven van Amsterdam. Wij weten niet of hij ooit contact heeft gehad met zijn zoon in Haarlem. Hij trouwt in november 1825 op dertigjarige leeftijd met Antonia van der Haar. Hij is dan tapper van beroep en woont op de Voorburgwal; hij overlijdt in 1837.

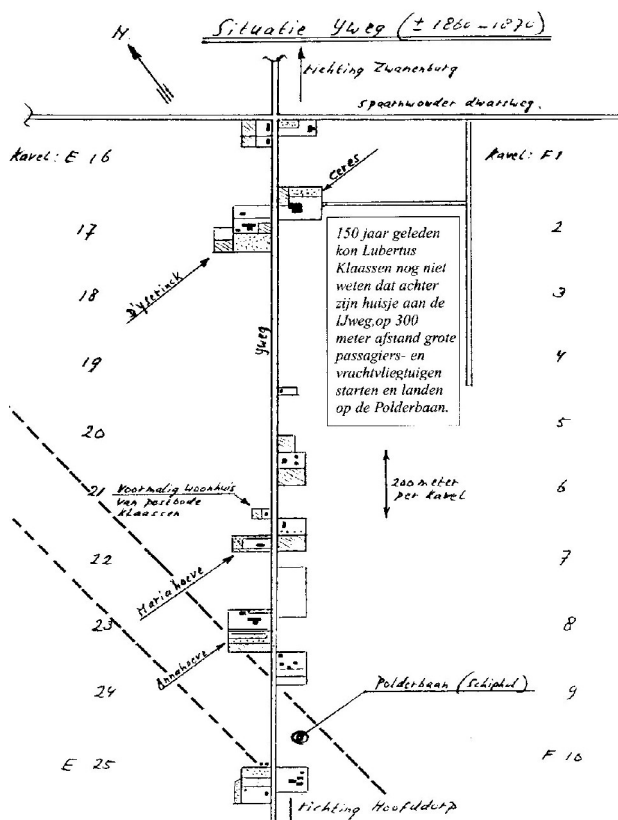

In 1849 woont Lubertus Klaassen jr. in bij de familie Van Breugel aan de Jansweg 40 in Haarlem. Hij is dan 30 jaar, ongehuwd, Luthers en van beroep bode. Op hetzelfde adres woont Clasina van Rossen, geboren in 1825 te Lisse, ongehuwd, Nederlands Hervormd en van beroep dienstbode. Lubertus en Clasina hebben een

verhouding, want op 9 september 1850 bevalt Claziena van een zoon, Pieter van Rossen, die later wordt ge-echt en dan Pieter Klaassen heet. Zij vertrekken naar Lisse en trouwen daar op 4 mei 1851. Hun zoon Barend wordt daar in 1852 geboren en twee jaar later hun dochter Hester.

Het huis in de Ijweg, waarin Lubertus Klaassen met zijn gezin woonde van mei 1856 tot dec. 1861.

met geweld los gemaakt en aan stukken op de grond gevonden. In de brievenbus zaten nog twee brieven. De heer Van Foreest heeft door de veldwachter proces-verbaal laten op maken en de brievenbus laten herstellen en aan de buurtbewoners gevraagd een oogje in 't zeil te houden.

Volgens de verhalen die over hem de ronde doen was Lubertus een kleurrijk man. Hij kon in elk geval mooi schilderen. Er zijn nog twee schilderijen van hem in de familie. Een zelfportret, waarop hij nog vrij jong is, en een schilderij met daarop een muur, versierd met verschillende bloemen, bessen, vlinders en insecten, gedateerd 1865. Ook zijn er nog tekeningen van hem, getekend met kleurpotlood en waterverf, mooi van kleur en heel precies getekend. Lubertus heeft met zijn gezin ongeveer vijf-en-half jaar aan de IJweg gewoond. Sinds 1 december 1861 woonde hij in Hoofddorp op sectie I 30 no. 71, thans Manegelaan. Ook hij bezat een trompet, net als zijn vader-de-huzaar, waarop hij blies als de kinderen thuis moesten komen. Dat ging dan van:

"Kom Pieter, kom Barend, kom Hester, kom thuis."

Ontegenzegglijk heeft hij model gestaan voor postbode Jansen uit het boek: Toen Dik Trom een jongen was, door C. Joh. Kieviet. Hier volgt een fragmentje uit het boek:

Wat hielden zij allen veel van Jansen, de vrolijke goede man, met zijn ouderwetse polka-haar, dat hem in twee lokken op zijn slapen geplakt zat en met zijn gezellige trompet, waar hij zomers met mooi weer "verzamelen" op blies, als het tijd was voor zijn kinderen thuis te komen. Dan blies hij steeds hetzelfde signaal en de jongens van het dorp hadden van de namen van zijn kinderen een versje gemaakt en zongen lachend mee.

(N.B.) *Wat myn jongen is moet ik myn niet*

Heartlyke Gelijke Dochter

*Deze dag is een onuitprekelyke dag
van geluk en blyschop, de gazon is zoo
naar gevoelen, dat als de vrouw
mederlyk myn een paar yren
mee zal brengen, dat is 1861.
en 1862, is dat ik met April myn
Fraktement nog kony en wel nog
met 150 gulden verhoging,
maar dit wil ik 96 niet leggen u
weet dat myn Fraktement 1450.
Gulden is en dit is nu met 1 januari
1860 geworden, nu is myn Bezoer
hegen gevonden en kony nu met
April een 1/2 de van die 150 meer
nu liet hant wat zeg ik er van, maar
wy niet dankbaar en vrolijk syn
tot Dinsdag avond, 26 Lunkbare
en Lijdbende Ouders Afschijf*

Toen Lubertus' vrouw 41 jaar werd dichtte hij uit naam van hun zes kinderen een 33-regelig gedicht voor haar. Hij is tot omstreeks 1880 in dienst geweest bij de posterijen. In een brief laat hij aan zijn dochter Neeltje, die een

verpleegstersopleiding volgt in Wormerveer weten, dat hij met ingang van 1 januari (1880?) 50 gulden verhoging krijgt op zijn traktement van 450 gulden. Hij is daar geweldig blij mee. Wat dat voor zijn pensi-oen

betekent, weet hij echter nog niet. Hij overlijdt op 10 februari 1881 op 61-jarige leeftijd.

Als Lubertus overlijdt, is Clasiena van Rossen (die 'Grootmoeder' wordt genoemd) pas 55 jaar. Zij is naaister en verhuist later naar de Concourslaan te Hoofddorp.

Muziek voor het woonhuis van Kaatje Klaassen in de Concourslaan te Hoofddorp.

Alle kinderen dragen klompen behalve het jongetje links. Dit is de later bekende dokter Nanninga.

In dat huisje aan de Concourslaan woonde haar ongetrouwde dochter Kateriena (Kaatje). In het plafond van de woonkamer was destijds een groot gat gezaagd. Dat was nodig geweest om een mooie kamerplant in de hoogte te laten groeien. Snoeien was zonde van de plant. Later was de plant verdwenen. Het gat heeft echter nog jarenlang in het plafond gezeten.

Uit verschillende brieven, geschreven door haar zoon Barend in 1895 en 1896, vernemen wij nog het een en ander over Clasiena:

"Grootmoeder is weer thuis, zij is door P. de Koning bij ons gebracht en Bertus (haar kleinzoon) heeft haar op de sul van Van Driel (een licht tweewielig voertuig) weer naar huis gebracht."

"Grootmoeder is toen zij (na een bezoek aan haar dochter) van de Glip kwam eerst bij ons geweest en Bertus heeft haar met de hondenkar naar huis gebracht."

"U moet verleden week een brief ontvangen hebben van Grootmoeder Klaassen, die heeft u niet geantwoord op haar schrijven, doet het s.v.p. spoedig, want men moet vrede houden met alle mensen zoveel in ons is."

"Met April gaat Sientje (kleindochter) van schol af Sientje gaat bij Grootmoeder dienen, als dagmeisje. Zo komt er toch alweer wat verandering in de huishouding."

En in 1904 schrijft haar zoon Pieter naar een zoon in militaire dienst:

"Het gaat met grootmoeder Klaassen zachtjes achteruit, maar het kan nog lang duren, ik moet straks haar helpen om in het bed te komen, zij komt er tegen de avond een paar uurtjes uit en Woensdags komt tante Neel (dat is haar dochter die diacones is) haar verschonen."

Toch duurt het nog ruim een jaar voor zij overlijdt. Haar beide zonen Barend en Pieter doen aangifte van - het overlijden van hun moeder. Vele malen gaan ze samen naar de Burgerlijke Stand. Bij geboorte en overlijden. Getweeën geven zij elkaars kinderen aan en ouders en schoonouders die sterven. Onder menig akte prijkt hun beider handtekening. Die beiden zijn niet alleen broers, maar wellicht ook kameraden.

3 dochters van Lubertus Klaassen
v.l.n.r Clasiena, Neeltje en Hester

Over de zes kinderen van Lubertus en Clasiena.

- Pieter en Barend hadden samen een timmerbedrijf in de Parklaan te Hoofddorp;
- Hester is tweemaal gehuwd geweest, haar eerste man was Gerrit Waayer, haar tweede man was Joost Dekker;
- Kaatje was ongehuwd;
- Neeltje ging in de verpleging en is

tenslotte diacones geworden;

- Clasiena trouwde met Frits de Witt, die bakker was op de Glip.

Iemand die de kinderen van Clasiena en Lubertus van nabij heeft gekend was een kleinzoon van Barend Klaassen. Indertijd heeft hij een leuk familieverhaal geschreven, dat heel waardevol is. Wij laten hem nu aan 't woord over de vier dochters.

Hester is tweemaal gehuwd geweest. Haar eerste man kwam uit Noordwijk. Gerrit Waayer was smid en fietsenhersteller in Hoofddorp en later in Amsterdam. De Engelsman Dunlop had de luchtband uitgevonden en de fiets, die in de handel kwam, had zo ongeveer het model als nu nog in gebruik is.

De fiets met het hoge voorwiel en kleine achterwiel was verleden tijd geworden en de "Rover" (zo werd het nieuwe model genoemd) was nu populair. Alleen het leren rijden was nog een probleem; niet voor de gewone man, want die liep net zolang op straat achter de fiets van zijn vader, vrouw of dochter aan totdat ze los konden rijden, maar dat kon toch niet met de dokter, de notaris en hun deftige dames. Gerrit Waayer had hiervoor een

oplossing gevonden: hij kreeg de beschikking over een grote zaal in Amsterdam en daar konden de deftige dames en heren met behulp van de knechten uit de rijwielzaak hun nieuw gekochte fietsen leren berijden. Het verhaal gaat verder, dat één van de damesleerlingen een eind maakte aan het eerste huwelijk van Hester. Haar tweede man, Joost Dekker, had een kleine boerderij aan de Kruisweg, op de plaats waar nu de snelweg Amsterdam/Den Haag loopt.

Kaatje bleef ongehuwd.

Zij woonde tegenover de korenmolens van Engel "Hoop op Zegen" in de Concourslaan. Zij was naaister en leerde meisjes naaien en breien. Ze had ook een Zondagsschool en maakte voor bruidjes de jurken die op de huwelijksdag gedragen werden. Tante Hester heeft, toen zij weduwe was geworden, nog jaren bij haar ingewoond.

Katriena (Kaatje) Klaassen

Neeltje wilde in de verpleging en is tenslotte diacones geworden. Zij kwam eerst in Haarlem in een privé-ziekenverzorgingshuis. Freule Teding van Berkhout had aan de Nieuwe Gracht te Haarlem een groot huis gekocht en nam daar mensen op die hulp nodig hadden, hoofdzakelijk mensen die financieel en moreel aan de grond zaten.

De verpleegsters sliepen in dezelfde kamer als de patiënten en waren zodoende 24 uur per etmaal actief of slapende aanwezig. Jaren later is het Diaconessenhuis in Haarlem gesticht en het Verpleeghuis aan de Nieuwe Gracht opgeheven en werden de zusters diaconessen,

die, als ze de belofte hadden afgelegd, ook de kleding moesten dragen.

Toen zij 50 jaar diacones was, kreeg ze een onderscheiding van de Koningin: Ridder in de orde van Oranje Nassau. Kort daarna ging ze met pensioen en woonde in het Diaconessenruthuis aan de Gedempte Raamgracht 75, tegenover het Wilsonsplein te

Neeltje Klaassen

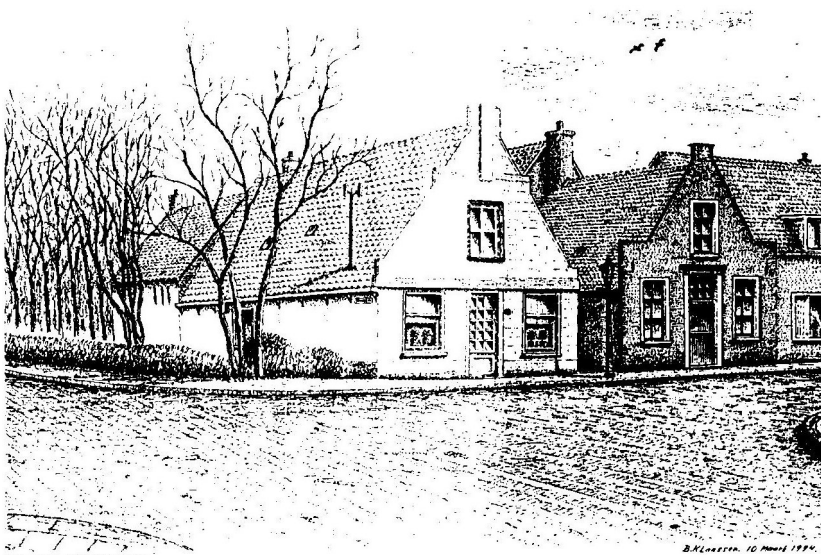
Haarlem, waar zij in 1944 overleed. Tot haar dood had ze de leiding in het rusthuis. Om een voorbeeld te geven: de stoker van de centrale verwarming kwam 's morgens om zes uur de ketel opstoken. Hij belde dan aan en tante Neeltje moest het bed uit om de deur te openen. Ik stelde haar voor om voor hem een sleutel te maken, zodat hij zelf binnen kon komen. "Nee", zei ze dan "ik moet zelf die deur openen, anders zijn we 's nachts niet veilig".

Clasiena Klaassen

Clasiena, wij noemden haar tante Sien, was gehuwd met Frits de Witt, die bakker was op de Glip (Heemstede). Op de Glip werd Frits ook wel 'de patriarch' genoemd vanwege zijn witte baard. Het huis staat er nog, maar is geen bakkerij met winkel meer. De stoomtram Haarlem/Leiden liep vlak langs het huis.

Enkele huizen verder was een halte. Bij aankomst en vertrek hoorde je altijd een sissen en blazen van de stoom, gierende remmen en het gepingel van de bel bovenop de

Voormalige bakkerij en woonhuis van Frits de Witt en Clasiena de Witt-Klaassen

locomotief die het model had van een koffiemolen. Later is de stoomtram vervangen door een elektrische tram die in 1959 geheel is opgeheven.

Tante Sien had één zoon Frits, die werkte bij fa. Voorhoeve (een uitgeverij in Den Haag). Hij trouwde doch had geen kinderen.

V.l.n.r. Frits de Witt senior, Clasiena de Witt-Klaassen, Clasiena Klaassen (dochter van Pieter Klaassen) en Frits de Witt junior. Zij staan voor hun woonhuis in de Glip.

De neven en nichten uit de Haarlemmermeer logeerden nogal eens op de Glip. Als de neven kwamen, ging de poortdeur naast de bakkerij op slot en kwamen zij, om kattekwaad te voorkomen de straat niet meer op.

Achter het huis was een grote boomgaard, daar pikte het jonge volk appels en peren, onder gewelddadige bedreigingen tegenover neefje Frits. Als hij het tegen zijn Vader, zou vertellen dan zouden zij hem mores leren. 's Middags aan tafel zei Frits: "Vader, de neven willen mij de harsus in slaan".

Tante Sien hield 's zondags Zondagsschool voor de kinderen van de Glip. De kinderen zaten dan op kruikjes in de Bakkerij.

(wordt vervolgd)

Barend de Vlieg
Renske van Pel-Klaassen
Barend Klaassen

Bronvermelding:

- P.J. Soetens, *Postgeschiedenis Haarlemmermeer* 1852-1987 uitg I.V. Philatelica afd. Badhoevedorp, 1986;
- Gemeentearchieven te Haarlem, Amsterdam en Haarlemmermeer;
- Archief Evangelisch-Lutherse gemeente te Haarlem